

فارسی عمومی

(دوره‌ی کاردانی)

ویژه‌ی دانشکده‌های فنی و حرفه‌یی و مراکز آموزش عالی

مولفان:

سیده معصومه حسینی، فرحناز بازرگان، خدیجه همتی

دانشکده فنی و حرفه ای سما زنجان

قیمت : ۱۰۵۸۰۰ ریال

سرشناسه : حسینی ، سیده معصومه ، ۱۳۵۹-

عنوان و نام پدید آور : فارسی عمومی (دوره کاردانی) ویژه دانشکده های فنی و حرفه یی و مراکز

آموزش عالی / مولفین سیده معصومه حسینی ، فرحناز بازرگان ، خدیجه همتی .

مشخصات نشر : تهران : سازمان مدارس آزاد اسلامی (سما) ، پیام سما ، ۱۳۹۱.

مشخصات ظاهری : ۲۴۱ ص.

شابک : ۱۰۵۸۰۰ ریال : ۲-۱۷۸۸-۱۰-۹۶۴-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی : فیا

یادداشت : کتابنامه : ص. ۲۲۱.

موضوع : فارسی - - راهنمای آموزشی (عالی)

موضوع : فارسی - - آزمون ها و تمرین ها (عالی)

شناسه افزوده : بازرگان ، فرحناز ، ۱۳۵۴-

شناسه افزوده : همتی ، خدیجه ، ۱۳۴۷-

رده بندی کنگره : ۱۳۹۱:۵۵۵۵/ح PIR۳۳۳۱

رده بندی دیویی : ۸۱۰/۷۶

شماره کتابشناسی ملی : ۲۹۲۴۹۷۷

عنوان کتاب :

فارسی عمومی (دوره کاردانی) ویژه دانشکده های فنی و حرفه یی و مراکز آموزش عالی

تألیف : سیده معصومه حسینی ، فرحناز بازرگان ، خدیجه همتی

ناشر : نشر پیام سما (دانشکده فنی و حرفه یی سما زنجان)

تیراژ : ۱۰۰۰

نوبت چاپ : اول

قیمت : ۱۰۵۸۰۰ ریال

سال چاپ : ۱۳۹۲

چاپ، لیتوگرافی و صفحه بندی: امیر

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه	
فصل اول نظم و نثر	
۱. ما همه فانی و بقا بس تو راست / مخزن الاسرار، نظامی گنجوی	۱
۲. گلستان / سعدی	۲
۴. قصه‌ی هابیل و قابیل / تفسیر طبری	۴
۷. بوستان / سعدی	۷
۹. ای ساریان، آهسته رو کارام جانم می‌رود / غزلیات سعدی	۹
۱۱. به عیادت رفتن کر بر همسایه‌ی رنجور / خویش / مثنوی معنوی، مولوی	۱۱
۱۳. معشوقه به سامان شد تا باد چنین بادا / کلیات شمس تبریزی	۱۳
۱۵. کمتر از ذره نمی، پست مشو مهر بورز / حافظ	۱۵
۱۷. حکایت عمرولیث در مرگ فرزندان ابوالفضل بیهقی	۱۷
۱۹. داستان رستم و شغاد / شاهنامه	۱۹
۲۴. مایه‌ی شر / ایرج میرزا	۲۴
۲۵. مردی که جفتی طوطی خرید و آزاد کرد / کلیله و دمنه	۲۵
۲۶. نماز / مولوی	۲۶
۲۷. داستان بوزرجمهر با خسرو / مرزبان‌نامه	۲۷
۲۹. عشق سازد زهوس پاک دل آدم را / صائب تبریزی	۲۹
۳۰. نکوهش مکن چرخ نیلوفری را / ناصر خسرو	۳۰
۳۲. الهی‌نامه / آیت‌الله حسن‌زاده املی	۳۲
۳۴. در شناختن حق مادر و پدر / قابوس‌نامه	۳۴
۳۶. علی سهل اصفهانی رحمه‌الله‌علیه / تذکرة الاولیاء عطار نیشابوری	۳۶
۳۸. هردوتن باشیم یک تن والسلام / عطار نیشابوری	۳۸
۳۹. یوسفی بود ولی هیچ خریدار نداشت / وحشی بافقی	۳۹
۴۱. برگزیده‌ی رباعیات / خیام	۴۱
۴۳. در چگونگی شاعر و شعر او / چهارمقاله‌ی نظامی عروضی	۴۳
۴۵. آسان‌گذران کار جهان گذران را / مسعود سعد سلمان	۴۵

۴۶	بجهی مردم/ جلال آل احمد
۵۱	زیر خاک اندرون ت باید خفت/ رودکی
۵۲	نیایش با خدا/ نهج البلاغه
۵۳	در عزت و قناعت و ترک طمع/ خاقانی
۵۴	پشت من از تخیل ابروی توست کج/ جامی
۵۵	بهارستان/ جامی
۵۶	رساله‌ی دلگشا/ عبیدزاکانی
۵۸	زنگ انشا/ رسول پرویزی
۶۱	پیغام ماهی‌ها/ بهرام سپهری
۶۲	مرگ انسانیت/ فریدون مشیری
۶۴	گریه بی اختیار/ رهی معیری
۶۵	عقل و عشق/ نجم‌الدین رازی
۶۶	غیرتم می‌کشد این گونه که پروانه دهد جان/ ابوالقاسم لاهوتی
۶۷	مانده‌ام چشم به راه/ هوشنگ ابتهاج
۶۸	سلامت را نمی‌خواهند پاسخ گفت/ مهدی اخوان ثالث
۷۰	تا هستم ای رفیق، ندانی که کیستم/ محمدحسین شهریار
۷۱	دیری است که دلدار پیامی نفرستاد/ حافظ
۷۲	در وصایای افلاطون به شاگردش ارسطو/ اخلاق باصری، خواجه نصیر طوسی
۷۴	..ندارد/ پژمان بختیاری
۷۵	منم که شهره‌ی شهرم به عشق ورزیدن/ حافظ
۷۶	نکردی و کردم/ مهرداد اوستا
۷۷	فی حالة الطفولة/ سهروردی
۷۹	مرگ قو/ مهدی حمیدی شیرازی
۸۰	سیاست‌نامه(سیرالملوک)/ خواجه نظام‌الملک
۸۱	مناجات‌نامه/ خواجه عبدالله انصاری
۸۲	اشارتی از خواجه
۸۳	نیایش/ دکتر علی شریعتی
۸۴	پرنده مردنی است/ فروغ فرخزاد
۸۵	قضای الهی/ نصیحة الملوك، امام محمدغزالی
۸۶	شناختن دنیا/ کیمیای سعادت، امام محمدغزالی
۸۷	میراث پدر علیه‌السلام/ عرفان نظرآهاری

۸۸	 ما واقعا چقدر فقیر هستیم!
۸۹	 نشان آزادی / پروین اعتصامی
۹۰	 جمعی به تو مشغول و تو غایب ز میانه / شیخ بهایی
۹۱	 ارزش‌ها و آداب معاشرت با مردم / نهج البلاغه
۹۲	 دو بیتی / باباطاهر
۹۴	 بوف کور / صادق هدایت
۹۵	 ز احمقان بگریز چون عیسی گریخت / مولوی
۹۶	 ابوالحسن خرقانی
۹۷	 قالیچه‌ی سلیمون / قدمعلی سرامی
۱۰۱	 بیگانه / فریدون مشیری
۱۰۲	 چهره‌ی سید ضیاء / ابوالقاسم حالت
۱۰۳	 منتظران بهار بوی شکفتن رسید / بیدل دهلوی
۱۰۴	 پرویز شاپور
۱۰۵	 در ستایش تنبلی / فریدون تنکابنی
۱۰۶	 ابوسعید ابوالخیر
۱۰۷	 احمد شاملو
۱۰۸	 رفتی و عهد شکستی بُد این کار درست / فرخی یزدی
۱۰۹	 مقصود تویی کعبه و بتخانه بهانه / ابوالقاسم حالت
۱۱۰	 خانم نزهت‌الدوله / جلال‌آل احمد
۱۱۱	 گیله‌مرد / بزرگ علوی
۱۱۸	 آن عاشقان شرز / شفیع‌ی کدکنی
۱۱۹	 خواهش نافهمی انسان مکن / اشرف‌الدین گیلانی (نسیم شمال)
۱۲۰	 نگفتم غلامم که بفروشی‌ام / میرزاده‌ی عشقی
۱۲۱	 مردان خدا پرده‌ی پندار دریدند / فروغی بسطامی
۱۲۲	 من نگویم که مرا از قفس آزاد کنید / ملک‌الشعرای بهار
۱۲۳	 کشف‌الاسرار و عدة‌الابرار / میدی
۱۲۵	 مولوی هم این چنین شعری نگفت / کیومرث صابری
۱۲۶	 سیاست‌نامه (سیرالملوک) / خواجه نظام‌الملک
۱۲۷	 ز که نالیم که از ماست که بر ماست / ناصر خسرو
۱۲۸	 کاش بسوزیم هزار سال در آتش / خلیل جوادی
۱۲۹	 در ذات لطیف تو حیران شده فکرت‌ها / سنایی

۱۳۰	 منچ نیکوتر بود در انگبین / منطق الطیر
۱۳۱	 من از این دونان شهرستان نیم / نیمایوشیج
۱۳۲	 می‌روی و منت شده دست به دامن، این‌مکن / حسین منزوی
۱۳۳	 آکل و ماکول / جمال‌زاده
۱۳۵	 چرند و پرند / علی‌اکبر دهخدا
۱۳۶	 رازهای سرزمین من / رضا براهنی
۱۳۸	 نامه‌یی به پسر / دکتر پرویز خانلری

فصل دوم سبک‌ها و مکتب‌های ادبی، قالب‌های نظم و نثر

۱۴۱	 مکتب‌های ادبی اروپا
۱۴۱	 ۱- مکتب کلاسیک
۱۴۲	 ۲- رمانتیک
۱۴۲	 ۳- رئالیسم
۱۴۳	 ۴- ناتورالیسم
۱۴۳	 ۵- سمبولیسم
۱۴۴	 ۶- سوررئالیسم
۱۴۵	 سبک فارسی
۱۴۵	 ۱- سبک خراسانی
۱۴۵	 ۲- سبک آذربایجانی
۱۴۶	 ۳- سبک عراقی
۱۴۷	 ۴- سبک وقوع
۱۴۸	 ۵- سبک هندی
۱۴۹	 ۶- بازگشت ادبی
۱۴۹	 ۷- شعر معاصر
۱۴۹	 انواع نظم
۱۵۰	 انواع شعر
۱۵۰	 ۱- قصیده
۱۵۰	 ۲- غزل
۱۵۰	 ۳- مثنوی
۱۵۱	 ۴- دوبیتی
۱۵۱	 ۵- رباعی

۱۵۱	۶- قطعه
۱۵۱	۷- ترکیب‌بند
۱۵۲	۸- ترجیع‌بند
۱۵۲	۹- مسقط
۱۵۳	انواع نثر
۱۵۳	۱- نثر مرسل
۱۵۳	۲- نثر مسجع
۱۵۴	۳- نثر مصنوع و فنی
	فصل سوم نویسندگی
۱۵۵	نویسندگی
۱۵۵	مشخصات یک نویسنده‌ی خوب
۱۵۶	سبک نگارش
۱۵۹	شیوه‌ی تحقیق
۱۶۳	آشنایی با مراجع تحقیق
۱۶۵	مراحل فعالیت پژوهشی
۱۶۶	انواع گزارش
۱۶۷	نامه‌نگاری
	فصل چهارم رسم الخط
۱۷۱	رسم الخط
	فصل پنجم صنایع ادبی
۱۷۹	فن بیان
۱۷۹	۱- تشبیه
۱۷۹	۲- استعاره
۱۷۹	۳- مجاز
۱۸۰	۴- کنایه
۱۸۰	فن بدیع
۱۸۰	صنایع لفظی
۱۸۱	۱- سجع
۱۸۱	۲- موازنه
۱۸۱	۳- جناس

۱۸۳	۴- واج آرای
۱۸۳	صنایع معنوی
۱۸۳	۱- تضمین
۱۸۳	۲- تلمیح
۱۸۳	۳- مراعات نظیر
۱۸۳	۴- تضاد
۱۸۴	۵- پارادوکس
۱۸۴	۶- ایهام
۱۸۴	۷- اغراق
۱۸۵	۸- تشخیص
	فصل ششم تاریخ ادبیات
۱۸۷	تاریخ ادبیات
	فصل هفتم نمونه تست
۲۰۵	نمونه تست
۲۱۳	منابع

«ادبیات توصیف یا تصویری از زندگی آرمانی بشری است. با وجود این که ادبیات در جوامع بشر کاربرد وسیعی دارد، تعیین حد برای آن و ارائه ی تعریفی که مورد توافق همگان باشد، نه تنها آسان نیست، بلکه به دلیل کیفی بودن این پدیده و دگرگونی همیشگی انسان و هستی، محال می نماید.»^۱

اولین چیزی که از شنیدن کلمه «ادبیات» به ذهن متبادر می شود، در نزد بسیاری از ما اعم از تحصیل کردگان در رشته های غیر علوم انسانی و حتی شاید علوم انسانی «شعر» است.

کم نیستند هنرمندانی که در زمینه های مختلف هنری دستی داشته اند و از ذوق و قریحه ی شعر نیز برخوردار بوده اند. «رهی معیری» ساز می زد، نقاشی های چشم نواز می کشید و شعرهای دلنشین می سرود، ولی همیشه از میان این سه هنر شعر را مقدم می شمرد و در جواب این که چرا شعر را مقدم می دارد می گفت: «کادر کوچک نقاشی نمی تواند روح مرا قانع سازد و سیم های ساز قادر نیستند هر چه را که در دل دارم به گوش برسانند ولی از راه شعر می توانم هر چه و هر اندازه که می خواهم بگویم.»^۲

با اینکه شعر قسم مهمی از ادبیات را تشکیل می دهد؛ اما همه ی ادبیات نیست. «شاید بتوان گفت ادبیات عبارت است از آن گونه سخنان که از حد سخنان عادی برتر و والاتر بوده است و مردم سخنان را در خود ضبط و نقل دانسته اند و از خواندن و شنیدن آن دگرگونه گشته اند و احساس غم و شادی یا لذت و الم کرده اند و این سخنان، ناچار با سخنان مکرر عادی تفاوت دارد و از آن سخنان برتر است.»^۳

با توجه به تعریف فوق ادبیات شامل تمام سخنان برجسته و هنرمندانه اعم از نظم و نثر می باشد که در اذهان تأثیر گذارند و بی شک این تأثیر به خودی خود اتفاق نمی افتد بلکه

۱ - نقش خیال، دکتر تورج عقلائی، نیکان کتاب، چاپ اول، زمستان ۸۱، صص ۲-۳.

۲ - جلودانه ی رهی معیری، حسین نمینی، نشر گلی و رشیدی، چاپ سوم، زمستان ۷۱، ص ۴۶.

۳ - درباره ی ادبیات و نقد ادبی، خسرو فرشیدورد، ج اول، نشر امیرکبیر، تهران، چاپ اول، ۶۳، ص ۸.

از راهگذار صنایع ادبی به کار رفته در کلام ادیب است که اثر ماندگار شده و مانند سایر سخنان عادی و روزمره به دست فراموشی سپرده نمی شود.

کتاب پیش رو تلاشی ست در زمینه ی آشنایی اجمالی دانشجویان فنی مقطع کاردانی با ادبیات و آنچه حول آن مورد بررسی قرار می گیرد؛ اعم از نظم و نثر متون قدیم و جدید، آشنایی با نویسندگان و شعرا، مکتب ها و سبک های ادبی، مسائلی راجع به نویسندگی، سبک نگارش و صنایع ادبی و

همان طور که بیان شد به علت گردآوری شدن این مجموعه برای دانشجویان فنی کاردانی بی شک این کتاب نمی توانست به طور تخصصی به مسائل پیرامون ادبیات بپردازد لذا برای تدوین بر آن شدیم تا سؤالات کنکور مقطع کارشناسی در ده سال گذشته را مورد بررسی قرار دهیم تا میزان درصد سؤالات مربوط به هر بخش از ادبیات را دریابیم و این دریافت معیار تعیین عنوان فصل های مجموعه ی حاضر قرار گرفت. نمونه ای تست های کنکور کارشناسی آورده شد.

بنابراین اهداف ما مبنی بر آشنایی اجمالی دانشجویان با ادبیات و همین طور به دست دادن منبعی برای آن دسته از افراد ساعی که قصد ادامه ی تحصیل دارند منظور شد و نتیجه در هفت فصل در اختیار عزیزان قرار گرفت.

فصل اول: نظم و نثر از نویسندگان قدیم و جدید

فصل دوم: مکتب های ادبی اروپا، سبک های شعر فارسی، انواع شعر، انواع نثر

فصل سوم: مطالبی راجع به نویسندگی، سبک نگارش، شیوه تحقیق، فعالیت های پژوهشی، انواع گزارش و نامه نگاری

فصل چهارم: رسم الخط و شیوه نگارش

فصل پنجم: تعریف صنایع ادبی، صنایع لفظی، صنایع معنوی و انواع آن

فصل ششم: تاریخ ادبیات و زندگی نامه ی مختصری از شعر و نویسندگان که مطالبی از آن ها آورده شده

فصل هفتم: نمونه تست کنکور کارشناسی

امید است متن تألیف شده پیش رو مورد استفاده و بهره برداری دانشجویان تلاشگر قرار گیرد. در اینجا از راهنمایی های اساتید محترم جناب آقای دکتر تورج عقدایی، دکتر قدم علی سرامی و دکتر صمد حنیفی کمال تشکر را داریم.